

ingediend op **1362** (2021-2022) – Nr. 1
7 juli 2022 (2021-2022)

Voorstel van resolutie

van Staf Aerts, Maarten De Veuster, Orry Van de Wauwer,
Annick Lambrecht en Emmily Talpe

over het openen van de politieke dialoog
met de Europese Commissie over acties
tegen de hongersnood en de humanitaire
crisis in de Hoorn van Afrika

TOELICHTING

De coronacrisis, een verwoestende sprinkhanenplaag, stijgende voedselprijzen, conflicten en aanhoudende droogte, mede door klimaatverandering: de Hoorn van Afrika krijgt klap na klap te verduren. Na drie opeenvolgende mislukte regen-seizoenen woedt er de ergste droogte van de laatste veertig jaar. Die leidt tot stijgende voedselprijzen, waardoor miljoenen mensen op korte termijn dreigen om te komen van de honger.

Medio mei van dit jaar brachten Oxfam, Save the Children en Jameel Observatory het rapport 'Dangerous Delay 2: The Cost of Inaction' uit.¹ In dat rapport concluderen ze dat de versnelde stijging van voedselprijzen, boven op de gevolgen van de droogte, de oorlog in Oekraïne en COVID-19, de kwetsbare voedselzekerheids-situatie in landen als Kenia, Ethiopië en Somalië catastrofaal maakt. In die landen sterft gemiddeld elke 48 seconden iemand door acute honger. De titel van het rapport verwijst naar het cruciale belang van een versnelde actie om levens en bestaansmiddelen te redden en grotere noden in de toekomst te voorkomen.

De extreme droogte heeft uiteraard een desastreuze impact op de landbouw. De oorlog in Oekraïne zorgt voor hogere prijzen van graan, zonnebloemolie en brandstof, waardoor het voedsel onbetaalbaar is geworden. De Verenigde Naties (VN) schat dat in die landen tussen de dertien en veertien miljoen mensen met acute honger kampen en dat dertig miljoen mensen dit jaar noodhulp moeten krijgen om nog erger te voorkomen. Oxfam voorspelt nu al dat deze crisis de hongersnood van 2011 zal overtreffen: toen liet een kwart miljoen mensen het leven, waarvan de helft jonger dan 5 jaar was.

350.000 Somalische kinderen zijn zo ernstig ondervoed dat ze zonder onmiddellijke behandeling de zomer niet overleven. Het aantal ziekenhuisopnames van ondervoede kinderen is er recent verviervoudigd. En dat is nog maar het topje van de ijsberg, zo bleek uit een ontluisterende reportage in De Standaard over de schrijnende reis die mensen afleggen op zoek naar hulp.² Veel Somaliërs hebben niet de middelen om tot bij het ziekenhuis te raken. Er sterven op het platteland nog veel meer kinderen zonder dat ze in de statistieken terechtkomen. De kinderen die wel tot in het ziekenhuis raken, hebben door de zware ondervoeding onomkeerbare fysieke en mentale schade opgelopen.

Artsen Zonder Grenzen wijst erop dat de medische en humanitaire respons op de verschillende overdraagbare ziekten en de ondervoeding bij kinderen een enorme uitdaging is. Het blijft zeer moeilijk om toegang te krijgen tot ontheemde bevolkingsgroepen of tot degenen die in afgelegen gebieden wonen.³ Bijna 700.000 mensen zijn sinds begin 2021 opnieuw ontheemd geraakt, waarvan 300.000 alleen al in januari en februari van dit jaar. Verwacht wordt dat de komende maanden nog eens 1,4 miljoen mensen ontheemd zullen raken, waardoor de al overvolle kampen en steden overbevolkt zullen raken en de zoektocht naar hulpbronnen nog groter zal worden.

Bij de grote hongersnood van 2011 was de boodschap van de internationale gemeenschap dat de bevolking in Somalië nooit meer honger zou lijden. Het is duidelijk dat die belofte niet werd waargemaakt. Het is belangrijk dat nu snel en adequaat op deze crisis gereageerd wordt om verdere tragedies te voorkomen. Een einde maken aan deze hongersnood is haalbaar: volgens de VN kan met 4,4 miljard dollar de hongersnood in Kenia, Ethiopië en Somalië gelenigd worden.

¹ <https://www.oxfam.org/en/research/dangerous-delay-2-cost-inaction>

² https://www.standaard.be/cnt/dmf20220602_96319264

³ <https://www.msf-azg.be/nl/news/somali%C3%AB-en-somaliland-droogte-in-de-hoorn-van-afrika-eeen-vicieuze-cirkel-voor-somali%C3%ABrs>

De indieners van dit voorstel van resolutie vragen aan de Vlaamse Regering om de humanitaire crisis in de Hoorn van Afrika hoog op de Europese agenda te plaatsen.

Het rapport van Oxfam benadrukt dat nu alleen geld geven, geen structurele oplossing is en roept op om lessen te trekken uit de (weinig succesvolle) aanpak uit het verleden. De voorbije decennia is het beleid te veel beperkt gebleven tot het oplossen van crisissen, in plaats van op het beheren of vermijden van de risicofactoren die tot die crisissen hebben geleid. Er is te weinig geïnvesteerd in de aanpak van de onderliggende chronische kwetsbaarheid en de voorbereiding op klimaatrisico's in die regio's.

Het rapport wijst er ten slotte op dat hulp- en steunprogramma's uit het verleden te weinig lokale actoren bij de problematiek hebben betrokken, hoewel talrijke casestudies hebben aangetoond dat lokale actoren vaak sneller en efficiënter actie ondernemen dan nationale of internationale instanties.

Staf AERTS
Maarten DE VEUSTER
Orry VAN DE WAUWER
Annick LAMBRECHT
Emmily TALPE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het rapport 'Dangerous Delay 2: The Cost of Inaction';
 - 2° de conclusies van de Raad van 10 mei 2021 over 'De Hoorn van Afrika: een geostrategische prioriteit voor de EU';
 - 3° de resolutie van het Europees Parlement van 16 september 2020 over de samenwerking tussen de Europese Unie en Afrika op het gebied van veiligheid in de Sahelregio, West-Afrika en de Hoorn van Afrika;
 - 4° de noodkreet van UNICEF dat 350.000 Somalische kinderen lijden aan levensbedreigende ondervoeding en dat de huidige hongersnood erger dreigt te worden dan de grote Somalische hongersnood in 2011;
 - 5° het feit dat de regio momenteel geconfronteerd wordt met de grootste uitbraak van mazelen ter wereld;
 - 6° de waarschuwing van Artsen Zonder Grenzen dat de komende maanden nog eens 1,4 miljoen mensen ontheemd zullen raken;
 - 7° de definitie van hongersnood die het Wereldvoedselprogramma hanteert, waarbij de grens ligt op minstens 20 procent van de huishoudens die met een extreem voedseltekort kampt, 30 procent van de kinderen die aan acute ondervoeding lijdt, en twee op de 10.000 mensen per dag die sterven aan de gevolgen daarvan;
 - 8° de aankondiging van het Wereldvoedselprogramma begin juni 2022 dat in de Hoorn van Afrika een aantal gebieden al balanceren op het randje van de grenzen die in de definitie het Wereldvoedselprogramma zijn bepaald, en bijgevolg in grote nood verkeren;
- overwegende dat:
 - 1° ontwikkeling en duurzame vrede alleen kunnen worden verwezenlijkt door de onderliggende oorzaken van armoede en honger aan te pakken;
 - 2° het Wereldvoedselprogramma dringend 192 miljoen dollar nodig heeft om zijn noodvoedselprogramma op te schalen zodat het 3 miljoen getroffen Somaliërs kan bereiken;
 - 3° de kindersterfte in Somalië al 15 procent hoger ligt dan vorig jaar;
 - 4° de situatie alleen maar dreigt te verslechteren en er, naast steun op lange termijn, dringend voor noodhulp moet worden gezorgd;
 - 5° de belangrijkste doodsoorzaak bij kinderen vermijdbare ziekten zoals diarree en mazelen zijn;
 - 6° Somalië en Somaliland momenteel geconfronteerd worden met de grootste uitbraak van mazelen ter wereld;
 - 7° de World Meteorological Organization voor Kenia, Ethiopië en Somalië de langste droogte van de afgelopen veertig jaar verwacht;
 - 8° de toegang tot ontheemde bevolkingsgroepen voor het verlenen van humanitaire hulp moeilijk blijft;
 - 9° de instabiliteit in de regio rechtstreeks van invloed is op de veiligheid van Europa en zijn burgers, alsook op de stabiliteit van de Europese buitengrenzen;
 - 10° de Vlaamse Regering in 2018 noodhulp heeft vrijgemaakt voor de Rohingyakinderen in Bangladesh en voor de bestrijding van de ebola-uitbraak in Congo;
- roept de Vlaamse Regering op:
 - 1° om de humanitaire noodsituatie in de Hoorn van Afrika op diplomatiek vlak aan te kaarten bij de Europese Unie en op de politieke agenda te zetten;

- 2° na te gaan of er binnen de Vlaamse begroting voor noodhulp ruimte is om, gecoördineerd met de inspanningen van België en de Europese Unie, middelen toe te kennen aan de humanitaire noodsituatie in de Hoorn van Afrika;
 - 3° na te gaan hoe Vlaanderen via uitwisselingsprojecten met de Vlaamse onderzoeksinstellingen, kennis- en proefcentra structureel kan bijdragen aan de economische, ecologische en sociale verduurzaming van de lokale landbouw;
- vraagt aan de Europese Commissie om:
 - 1° de humanitaire noodsituatie in de Hoorn van Afrika hoog op de politieke en diplomatieke agenda te plaatsen, en te werken aan oplossingen om de grondoorzaken van de humanitaire crisis structureel aan te pakken;
 - 2° via de gecoördineerde en 'Team Europa'-aanpak na te gaan op welke manier de Europese Unie voldoende middelen kan vrijmaken om de dreigende humanitaire noodsituatie in de Hoorn van Afrika aan te pakken;
 - 3° via humanitaire diplomatie bij te dragen aan een betere toegang tot medische hulp en de naleving van humanitaire principes;
 - 4° de structurele ondersteuning voor de regio op te drijven, waarbij de ontwikkelingsmiddelen worden ingezet om de weerbaarheid en zelfredzaamheid van de bevolking te versterken, door onder andere de bevolking beter bestand te maken tegen natuur- en klimaatrampen, en het landbouw- en voedselsysteem economisch, ecologisch en sociaal te verduurzamen;
 - vraagt aan de Europese Commissie om deze resolutie te behandelen in het kader van de politieke dialoog en aan te geven op welke manier ze er rekening mee zal houden;
 - verzoekt de voorzitter van het Vlaams Parlement om deze resolutie te bezorgen aan de Europese Commissie en aan de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid.

Staf AERTS
Maarten DE VEUSTER
Orry VAN DE WAUWER
Annick LAMBRECHT
Emmily TALPE